

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Anna Lamberthz

2025-04-10

Dnr KS 2025-353

Kommunstyrelsen

Framtidens Linköpings C – det framtida stationsområdet, ansökan om geografiskt omställningslabb

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Linköpings kommun ansöker om att bli geografiskt omställningslabb för Linköpings C – det framtida stationsområdet.

Ärende

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår att Linköpings kommun ska ansöka om att nya Linköping C – det framtida stationsområdet, ska bli värd för ett geografiskt omställningslabb. Ansökan kräver att ett brett politiskt stöd för ett geografiskt omställningslabb kan uppvisas. Detta kan styrkas genom att ett beslut från kommunstyrelsen bifogas.

Utlysningen initieras av Impact Innovation-programmet Shift Sweden och riktar sig till aktörer som vill vara värd för labb i ett geografiskt område med förutsättningar att kunna testa innovativa lösningar inom planerade större förändringar av den byggda miljön och mobilitetsystemet.

Projektet Ostlänken öppnar ett unikt förändringsfönster – en möjlighet att forma stadens framtid och stärka kommunens identitet som Framtidsstaden. Det geografiska omställningslabbet ska bestå av ett forskningsprojekt och ett eller flera innovationsprojekt. Arbetet ska koordineras och samordnas av en labbsamordnare och löper över fem år. Finansieringsmöjligheterna är inledningsvis fyra miljoner kronor för labbsamordnarfunktionen samt fem miljoner kronor för forsknings- och innovationsprojekt, totalt nio miljoner kronor. De som blir antagna att stå värd för ett geografiskt omställningslabb kommer under de fem år som projektet löper få möjlighet att söka ytterligare medel, särskilt riktade till de utvalda geografiska omställningslabben. Det är dessutom sannolikt att de geografiska omställningslabben kan få fortsatt finansiering i upp till 5+5 år.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens avsikt med kommunens ansökan är att söka finansiering för projekt, aktiviteter och behov som redan identifierats och till viss del planerats inom Stadsbyggnadsprojekt Ostlänken. Ett geografiskt omställningslabb skulle ge Linköping en unik möjlighet att driva

det innovativa klimatarbetet framåt i högre takt och samtidigt säkerställa att stadens största utvecklingsprojekt blir en nationell och europeisk förebild för hållbar stadsutveckling.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta att ansöka om att bli geografiskt omställningslabb för Linköpings C – det framtida stationsområdet.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Framtidens Linköpings C – det framtida stationsområdet, ansökan om geografiskt omställningslabb, 2025-04-10

Bakgrund

Shift Sweden står för utlysningen och är ett innovationsprogram inom Impact Innovation, Sveriges innovationssatsning för 2030-talet, ett initiativ av Energimyndigheten, Formas och Vinnova. Programmet leds av IQ Samhällsbyggnad tillsammans och VTI (Statens väg- och transportforskningsinstitut) i samarbete med parterna Boverket, Trafikverket, Region Skåne, Region Stockholm, Västra Götalandsregionen, Västtrafik, IVL (Institutet för Vatten- och Luftvårdsforskning), RISE, och VREF (Volvos Forskningsstiftelse). Programmet engagerar fler aktörer inom akademi och institut, branschorganisationer, privat näringsliv, offentlig sektor och ideell sektor. ShiftSwedens uppdrag inom ramen för Impact Innovation är att sammanföra bygg- och transportsektorerna och att mobilisera aktörer kring tre skiften: Att integrera byggd miljö och mobilitet till ett ekosystem, att skapa nya värden genom cirkulära affärsmodeller, och att skapa konkurrenskraftiga alternativ till enskilt bilresande.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen vill ansöka om att bli ett av fem geografiska omställningslabbar med visionen Linköping C - Europas mest attraktiva och hållbara stationsområde och en levande stad under byggtid. Omställningslabbet placeras i och kring stationsområdet, en central nod där stadens mobilitetsflöden, byggutveckling och affärsstrukturer samspekar. Genom att bli ett av de fem geografiska omställningslabben möjliggörs en utökad förmåga att testa och utveckla innovativa och hållbara lösningar inom hållbar mobilitet och ökad cirkularitet genom bred aktörssamverkan – en chans att visa hela Europa vägen mot framtidens hållbara och attraktiva stationsmiljöer och stadsbyggnadsprojekt. Labbet kan inkludera både fysiska och virtuella testmiljöer, med målet att inom labbets tidshorisont kunna testa i verklig miljö. Stationsområdet skapar unika möjligheter att experimentera med och implementera ShiftSwedens tre skiften i en konkret, verklig miljö:

1. Från resurskrävande linjära samhällsbyggnadsprocesser till hållbara och värdeskapande cirkulära affärsmodeller.

Vår idé:

- Stationsområdet genomgår en omfattande stadsomvandling, vilket skapar möjligheter att integrera cirkulära principer i både bygg- och rivningsprocesser.
- Genom att kartlägga, återbruka och återvinna material kan stationen och dess omgivning bli en testbädd för nya cirkulära affärsmodeller inom fastighetsutveckling.
- Stationsområdet kan också fungera som en hub för cirkulära tjänster, där företag, handel och offentlig verksamhet testar delningsekonomi, reparationstjänster och urbana produktionslösningar.

2. Från ohållbara transporter till en ny frihetsreform med konkurrenskraftiga alternativ till enskilt bilresande.

Vår idé:

- Stationsområdet är redan en naturlig knutpunkt för hållbara resor, med järnväg, kollektivtrafik, cykelinfrastruktur och gångstråk.
- Omställningslabbet kan möjliggöra pilotprojekt där mobilitet som tjänst (MaaS) och real-tidsstyrda transportlösningar skapar ett smidigare och mer attraktivt alternativ till privatbilism.
- Med tillfälliga och permanenta lösningar, såsom autonoma transportmedel, mikromobilitetshubbar och sömlös kollektivtrafik, kan stationsområdet bli en förebild för framtidens mobilitetssystem.
- Genom att designa stationsmiljön med tillgänglighet och upplevelse i fokus, kan friheten i vardagsresandet stärkas utan att vara beroende av bil.

3. Från samhällsplanering i stuprör till ett integrerat ekosystem för byggd miljö och mobilitet

Vår idé:

- Stationsområdet samlar fastighetsutveckling, transportinfrastruktur och offentliga platser på en och samma yta, vilket gör det idealiskt för att testa nya sätt att integrera planering av byggd miljö och mobilitet.
- Genom att använda digitala tvillingar, AI och realtidsdata kan planeringen bli mer dynamisk, iterativ och sektorsövergripande.
- Omställningslabbet kan skapa plattformar för samverkan mellan kommun, näringsliv, forskare och medborgare, där lösningar utvecklas och testas i en verklig stadsmiljö.
- Stationsområdet erbjuder även en levande miljö under omställningsfasen, där temporära initiativ och prototypande kan ge insikter som påverkar långsiktiga beslut.

Linköpings kommun är huvudsökande och Linköpings universitet och VTI är medsökande och står för forskningsprojektet. Andra aktörer som visat intresse att medverka är Östgötatrafiken, Norrköpings kommun, Trafikverket samt flertalet branschkluster, nätverk och forskningsprojekt såsom Östergötland bygger klimatneutralt, Logistika, Störningsfri stad, Ride the future och Klimatneutrala Linköping/Viable cities. Näringslivet vill också bidra och representeras av Lundbergs fastigheter, Jernhusen, Mannersons Fastighets AB och dialog pågår med fler företag, däribland SAAB. Samtliga intressenter

ska skriva ett stödbrev som visar att projektet är väl förankrat hos de parter som kommunen bedömer är centrala för att skapa ett framgångsrikt omställningslabb.

Som beskrivet under rubriken Ärende finns det möjlighet att söka finansiering om inledningsvis nio miljoner kronor. Kravet på medfinansieringsgrad från sökande är minst 25 procent av den totala finansieringen av projektet. Medfinansieringen består av projektdeltagarnas tid, vilken redan är budgeterad för i de redan planerade projekten som rör stadsomvandlingen i stationsområdet. Exempel på resurser vars tid utgör del av medfinansieringen är projektledare i Stadsbyggnadsprojekt Ostlänken och exploateringsprojektet Nya Linköping C. Genom att utgöra omställningslabb kan kommunen därför få finansiering för projekt kommunen ändå tänkt att genomföra men få en bredare arena för samverkan och innovation. Projektdeltagare i finansierade projekt förväntas delta i seminarier, workshops och nätverk inom ramarna för ShiftSweden. Det innebär att projektledare och relevanta projektdeltagare deltar i aktiviteter som syftar till ett lärande och delande av erfarenheter mellan labben, liksom med andra relevanta aktörer. Syftet är att skapa synergier, lärande och kunskapsutbyte.

Arbetsgruppen som jobbar med ansökan består av projektledare på Klimatenheten, Stadsplaneringsavdelningen och Stadsmiljöavdelningen samt forskare på Linköpings universitet och VTI. Idén om ansökan har redovisats och godkänts i Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens ledningsgrupp och i Stygrupp Ostlänken.

I arbetet med att upprätta Linköpings kommuns ansökan om att bli ett geografiskt omställningslabb har Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen samarbetat med ett flertal aktörer som också kommer att utgöra medsökande eller intressenter. Linköpings universitet och VTI är medsökande då de, med LiU i spetsen, kommer att leda det forskningsprojekt som ansökan omfattar. Östgötatrafiken är också medsökande och flertalet branschkluster ger sitt stöd till kommunens ansökan och är intresserade av att medverka. Näringslivet representeras hitintills av fastighetsägarna Jernhusen, Mannersons Fastighets AB och Lundbergs fastigheter vilka alla äger fastigheter i det framtida stationsområdet och är positiva till att bidra i stadsomvandlingen.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet innebär inga direkta ekonomiska konsekvenser då kommunens medfinansiering till projektet blir den tid som involverade medarbetare redan budgeterat för i redan planerat arbete.

Kommunala mål

Linköpings kommun har under lång tid arbetat för genomförandet av Ostlänken. Ostlänken är en viktig del för genomförandet av flera kommunala

planer såsom Utvecklingsplan för Linköpings innerstad, Översiktsplan för staden Linköping och Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping.

Omställningslabbet och de innovationsprojekt som kan bli aktuella kopplar mot de kommunövergripande målen:

Ett tryggt och säkert Linköping

Ett Linköping med minskad segregation

Ett Linköping i framkant inom miljö- och klimat

Ett växande Linköping med ett starkt näringsliv

En hållbar ekonomi

En organisation med hög produktivitet och effektivitet

Linköpings kommun är en attraktiv arbetsgivare med en hållbar kompetensförsörjning

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Projektet ligger även i linje med kommunens övergripande klimatmål samt följande insatsmål och principiella ställningstagande antaget i Linköpings Klimat och energiprogram (KS 2020-754):

Bygg och anläggning: Linköpings kommun ska aktivt verka för att minska växthusgasutsläpp i samband med uppförande av nya byggnader som genomförs med kommunkoncernen som beställare, samt vid uppförande som genomförs av privata byggherrar på kommunens mark.

Mobilitet och transporter: Linköpings kommun ska bidra till att kommungeografin ska uppnå 70 procent minskade växthusgasutsläpp från transportsektorn senast 2030. Det innebär att kommunkoncernen, utifrån sin rådighet, använder alla tillgängliga verktyg för att främja och ge förutsättningar för invånare och näringsliv att göra klimatmedvetna val.

Cirkulär ekonomi och delningsekonomi: Inom ramen för Linköpings kommuns klimat- och energiarbete ska omställningen till en cirkulär ekonomi och delningsekonomi främjas. Hela kommunkoncernen ska verka för en omställning till cirkulär ekonomi och delningsekonomi som omfattar Linköpings kommun såväl som organisation som plats.

<https://www.linkoping.se/globalassets/gemensamt/regler-och-styrande-dokument/program/klimat-och-energioprogram-inkl-energiplan-for-linkopings-kommun-2022-2030.pdf>

Jämställdhet

En jämställdhetsanalys har inte bedömts vara relevant att genomföra i detta ärende. Dock arbetar Formas för en jämlik, jämställd och inkluderande samhällsutveckling. Det innebär att sökande bör utforma projektet så att resultaten kan gynna en mångfald av människor och att en projektgrupp utformas med hänsyn till jämn könsfördelning, vilket är Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens avsikt.

Samråd

Inga särskilda samråd har genomförts utöver den samverkan med aktörer kring ansökan som beskrivit under rubriken Bakgrund.

Samverkan/information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Beslutet skickas till:
Projektledare, Anna Lamberthz